UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Avthentica, Et Institvtiones

Bartolus

Lugduni, 1567

Singulis rebus per fideicommis. relictis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96136

Visual Library

cōmissarius solus tenebiſ ad allegata ſi ſufficiat eius portio. de eo. q̄ non ſufficit tenebitur heres eo q̄ habet vltra quartā. ff. eo. l. j. §. ſi quis quadraginta. ⁊ §. vltimo. ⁊ C. ad senatuſcōſul. Treb. l. ij. ⁊ ante reſtitutionem poteſt cōueniri heres a debitoribus ⁊ legatarijs, ſed poſt reſtitutionem hꝫ locum illa reſponſio quā dixi. hoc eſt verum vbi non apparet nec expreſſa nec tacita voluntas defuncti, quia ſi apparet, ſeruaretur. hoc eſt quod probatur. ff. ad Trebel. l. j. §. pen. ⁊ l. ſequenti. Veniamus ad §. fin. Notanda ſunt hic duo. In teſtamentis exiguntur ſeptē teſtes. niſi reuocetur in dubium ſic ſit legatū vel fideicō. videntur ſufficere quinq̄ teſtes: q̄ litera dicit neq̄ ex numero quīque teſtiū qui fideicō. vel legatis eſſe naſcuntur res poſſet manifeſtari, vñ cum loquatur generaliter, intellige eam generaliter q̄ fideicom. vel legatū in teſtamento vel codicil. ſi reuocetur in dubium, ſufficiunt quinq̄ teſtes. licet glo. intelligat legatum eē fideicom. in codicil. vñ ōt glo. no. in codicil. quinq̄ teſtes eſſe neceſſarios, ſed intelligo eam gñaliter, ex quo gñaliter loquitur, vt ff. de publi. l. de petio. §. iſte dicit quod ſi heres neget legatum vel fideicom. ⁊ legatarius, probet legatum vel fideicomiſ. poſtea dicat heres q̄ relictū eſt ad legis ſubtilitatem decurrat dicendo q̄ teſtamentū in quo legatum, vel fideicom. relictū eſt non eſt ſolenne, tñ omnimō cogēdus ſoluere. hoc dicit. §. iſte in fi. ſignatur contrarium. de l. fi. veritas. C. de fideicom. vbi dicitur q̄ teſtamento non ſolenni nō vꝫ legatum nec fideicō. nec heres ad ſol. cogendus eſt. Io. reſpō. eſt iſtud contrarium quod eſt in pena mendacij, q̄ in primo negauit eſſe relictum poſtea probatum eſt contra eum q̄ fuit relictum, ſi ipſe tunc vult ſe defendere q̄ fuit in teſtamento non ſolenni q̄ nō auditur propter mendacium ſuum, ſed ſi ab initio confeſſus eſſet, verum eſt quod tibi legatum fuit, ſed teſtamentum nō eſt ſolenne quare non teneor ſoluere hoc caſu non eēt cogēdus, ſic ⁊ alias mēdaciū punitur. C. de non nume. pecunia. auth. qui propriā. Petis a me decem ex ſtipulatione, nego, tu cōuincis me de mēdacio volo dicere q̄ per pactū nudū promiſſi poſſumne. Dicunt quidā quod ſic. vnde poteſt probare aliam exceptionem de mēdacio cō
2 uictus, vnde q̄ † quis de mēdacio punitur vt amittat defenſio.
a nes ſuas, ſpeciale eſt hic. ⁊ in caſibus ſimilibus ⁊ non eſt regula re. hec eſt lect. C. de fideicom. l. vlti. ibi non poteſt tollere vnūs homo qui loquitur de pena. vnde litera noſtra intelligitur ſm illā vt hic nō interceſſerit aliq̄ mendaciū. ecce caſus l. C. de fideic. l. vltima. ſecundū quā l. litera noſtra intelligit. Pone, inſtituo heredem in teſtamēto ſolenni in ſcriptis, vel ſine ſcriptis, deinde teſtamēto cōpleto ſine aliquo ſpe rogo heredem vel legatariū vel fideicom. de aliquo dādo vel faciendo, vel rogo eos cum duobus teſtibus vel tribus tantum, me mortuo fideicom. non poteſt probare ſine teſtibus vt dixi ſi ſibi delictū eſt ab herede legatū vel fideicom. amittit ne fideicom. ⁊ litera noſtra dicit q̄ poteſt deferre iuramentum heredi, dumtamen ipſe iuret de calūnia. ⁊ ſi dicat heres q̄ relictū eſt ſibi ⁊ ſi nullus teſtis interuenit cogēdus eſt ſoluere ſine aliqua comprobatione. ſoluit in litera noſtra oppoſitiones que fiunt hic in glo. diceret aliquis ex teſtamento non ſolēni non debentur legata vel fideicommiſſa. ⁊ in codicillis requirūtur quinque teſtes. ⁊ hic nullus fuit vel duo tantum. Soluit litera noſtra. verum eſt in lege illa exigitur iſta ſolennitas teſtium. vbi rogat defunctus heredē teſtamento. ⁊ poſtea teſtiū reuocatur in dubium quo ad legata hꝫ locum tūc exiguntur quinque teſtes ſed ſi inſtituo in dubium reuocatur requirūtur ſeptem teſtes. vt in principio dixi. ſi vbi rogat perſonam que capit. ex teſtō. heredē maxime vel legatarium nō in teſtamento. ſed poſt teſtamentum factū ⁊ cōpletum nec reuocatur teſtamētum in dubiū iſte qui hꝫ lucrū ſi referatur ei iurm̄ tenet iurare, ⁊ ſi confeſſus fuit a primo abſq̄ hoc q̄ nunquam iurauerit, tenetur ſoluere, ⁊ ſi nullus teſtis interfuit quando ab eo fuit relictum, vnde cogendus eſt implere voluntatē defuncti qualemcunque. Iſtum caſum ponit l. vl. C. de fideicom. ⁊ ad oppoſitiones que fiūt hic in gl: ſoluitur in illa. l. in ter. in fin. ⁊ ſicut ibi ponitur caſus quod ſecundum illam intelligitur. §. nūc. ita intelligitur. §. iſte eodem modo ponere ſiue hic quod heres fuerit in mendacio.

ADDITIO.

a De mēdacio punitur. Adde qñ noceat mēdaciū ⁊ ratione mēdacij excludatur quis a beneficio. Floria. in l. j. §. interdum. ff. ſi quadrupes pau. ⁊c. dico ⁊ an mendacium defuncti efficiat heredem vide per eundem in l. electio. §. neq̄ heredi. de noxa accio. ⁊ qñ noceat mēdaciū, vide no. per Bar. in l. qui rem. ff. de rei vend.

De ſingulis rebus per fideicommiſ. relictis. Rub.

1 Heres ſi nō fecerit inuētariū grauari poteſt vlt. a quā ſit honoratus, ſecus in legatarijs ⁊ fideicommiſſarijs.
2 Nemo preſumitur ignorare rem ſuam.

Poteſtamē Dicit hic litera q̄ non poſt legari a legatario hoc nō eſt verū. ōt gl. q̄ ad equata ſit legata fideicōmiſſis. alle. l. j. C. cōmunia de le. illa. l. non. nihil facit. ſed facit. l. ij. vnde hec lex loquitur in eo cui eſſet donatum cauſam ex cui legatū eſt in eo cui eſſet donatum cauſam ex ctum habet tā legatū quā fideicōmiſſum. ipſe in litera poſt legarem legatarij. intellige cum diſtinctione ſciētie ⁊ ignorātie licut ⁊ rem hēdis: vt de leg. ij. l. ſi vnū ex familia. §. ſi rem. ſequitur in litera hoc ſolum obſeruandum in fine. q̄ quis nō pōt plus grauari quā ſit honoratus. ve. x eſt heres iure antiquo: vt. ff. ad Tre
1 bel. l. j. §. ōnique. † Modie hēs ſi nō fecerit inuētariū grauari potteſt vltra quā ſit honoratus, ſecus in legatarijs in q̄ iura aliquā recipiunt innouationē: q̄ non plus grauari poteſt quam ſit honoratus quā nō fecit in legatario ⁊ fideicōmiſſario iura aliquā recipiunt innouationem. q̄ non plus poſſet grauari quam honorat. Sed opp. nō plus grauatur quam habet restitutionem, reliquit mihi. Stichū aut Bāmā. ⁊ Bammam valebat quā Stichus. teneor ad Stichum. ⁊ ſic in pl̄ſum grauatus quā honorat: vt. ff. de legat. j. l. plane. §. ſi cui. Dicit quod cet ei. arg. inſtit. de actio. in. §. preterea. Dicēdum q̄ habet minus. ⁊ ita in plus grauatur: ⁊ ratio eſt: q̄ ſtetit per eū quo minus eligeret Stichū qui pl̄ valebat. vñ ſibi imputet. Sed opp. ff. de lega. ij. l. nup. §. j. ⁊ per eādē viā oppo. ff. ad le. Fal. ſed ibi ſeruus in prici. ⁊. ff. de mino. l. q̄ ſi mino. gl. reſpōdet vbi relinquitur quātitas grauatur in quātitate. ita loquitur lex noſtra q̄ nō pōt plus grauari quā ſit honoratus. relinquo tibi quinq̄ grauo te in decē nō valet niſi in quinq̄. lex cōtraria loquit quātitas. ⁊ grauatur i alio quā in quātitate. lego tibi decē. grauo te in equū tuū vt reſtituas Titio. ⁊ forte volebat quindecē videri ſed de fideicōmiſ. liber. l. decē. Quid diceres ſi reliquitur quātitas ⁊ grauat in ſpecie aliena nō ſua vt in pcedēti caſu. Certe nō teneris niſi in quantū eſt tibi relictum, q̄ rem tuā poſſet eſtimare ⁊ non alienā. Sed pone, lego tibi equū meum ⁊ rogo te de reſtituēdo fundo tuo, nonne habet locū eſtimatio rei tue ſcz ſi legaſſem tibi pecuniā: vel ecōtra lego tibi equū meum. ⁊ rogo te reſtituendo viginti, an accipiēdo equū tenearis ad tota viginti ſed tantum videaris eſtimaſſe equum meū in iſtis caſibus poſſe videri ad placitum, nec ſcio legem que poſſet obuiare. indico quod non ſcis tu quare non habeo aliam q̄ doctores hic dicunt. ⁊ ecce ratio quā reddūt. rē tuam videris eſtimaſſe recipiendo pecuniā legatam. ⁊ pro certo eſt eſtimatio. ⁊ ipſe ſcit quantum vꝫ res ſua
2 quā rogatus eſt reſtituere. q̄ † nemo rem ſuam preſumitur ignorare. vt C. de reſcin. vē. l. quiſquis. ⁊ ad hoc. ff. de eo. q̄ cer. loci. l. ij. ipſe iō q̄ pecunia ſit certa eſtimatio heres dꝫ in litera arare l. vnius. Dꝫ cum lego rem meā vt dices decem. certe nō eſt certū de iurib̄ rei mee. q̄ iuris alieni tolerabilis eſt ignorātia. l. ij. in alterius. ff. de reg. iur. vnde hoc caſu nō videris eſtimaſſe rem. gl. querit an fideicōmiſſarius detrahat Fal. hoc querit ſup illo verbo nō q̄ amplius eſt inutiliter relinquitur gl. ita reſpondet. Bul. dixit q̄ ſic. ff. ad l. Fal. l. penales. §. fi. non autē dicit gl. ff. ad l. Fal. l. ex Falcidia ſi interueniat. §. antequā. ⁊ ibi nulla. ⁊ pupil. l. coheredi. §. cū filie. in fi. non eſt ſoluere. ſed eſt allegare. vñ qñ queris de fideicommiſſo ſingulari: ⁊ tūc nō detrahitur niſi apparet de expreſſa volūtate defuncti. qñ rogatur fideicommiſſum ſingula r ⁊ tunc non detrahitur niſi pars fideicommiſſi.

De codicillis: Rub.

1 Codicilli poſſunt fieri ante teſtamentum ⁊ in teſtamento facto poſtea confirmantur.

Ace Auguſti. Decedit ⁊c. † dicit poſſe fieri quatuor annis ante teſtamentum. in teſtamento facto poſtea cōfirmantur codicilli poſtea facti vel fiunt codicilli, non confirmati. in teſtamento nec ante nec poſt, vel fiunt codicilli ſimul cum teſtamento confirmati. q̄ dicit teſtamento. Et in vltima mea voluntas non valet tāquam teſtamentum valeat tāq̄ codicilli.

1 Codicilli valent facti ante teſtamentum etiam ſi non conſtet eos confirmatos eſſe in teſtamento poſtea facto.
2 Differt tamen an fuerint confirmati in teſtamento expreſſe vel aliquo iudicio vel nullo modo.
3 Relicta in codicillis qua actione petantur.
4 Tutorem habenti tutor non datur.

Codi-

Codicillos plures potest quis facere, non autem plura testamenta, & de ratione diuersitatis.

Sed cum ante testamentum &c.

Papa dicit q̃ non valent codicilli ante testamentum facti, nisi in testamento postea facto confirmetur. Quidam intelligũt hoc nõ esse correctu, & intelligitur ver. sed diuus Seuer. &c. ✝ q̃ codicilli valet facti ante testamentũ, si appareat testatorẽ a codicillis nõ recedisse, sed per aliquod indicium. Jo. dixit q̃ valent & si nullo mõ specialiter, nec aliquo indicio appareat eos cõfirmatos esse in testamento facto postea. vnde sufficit q̃ appareat nõ recessisse testatorẽ, intelligas tũ quod ✝ differt etiã hodie fuerunt confirmati in testamento: prestie vel aliquo indicio: vel nullomõ. primo casu valet ret libertas directe relicta in codicillis. Itẽ potest dari in eis tutor. secũdo casu non. q̃ probatur. ff. de ma. testa. l. libertãte directe. & ff. de testa. tu. l. ij. ✝ Item queritur qua actione petunt relicta in codicillis. Dico aut confirmati fuerunt codicilli in testamento, & tunc actione directa, & in testõ q̃ vident esse relicta in testõ: quo relicti sunt in codicillis confirmatis in testõ vt ff. de iur. codicillo. l. ij. & l. quidam referunt. §. fin. aut relicta sunt codicillis factis ab intestato vtili ex testõ vt ff. eo. l. ab intesta. hic dicitur in fin. quod quis potest facere plures codicillos. sed nõ plura testamenta. vt ff. de test. & quemadmodum testa. aperiantur. l. hac cõsultissima. §. pe. vñ vltimum testamentũ reuocat primũ. vñ vltimi codicilli primos, ratio est ✝ qui habenti tutorẽ. tu. nõ dat C. de cura. l. interdum. q̃ tutor habet plenã potestatẽ, recte limitatur in eadem plenitudine hic ✝ testamentum cũ sit solẽnis & plenissima voluntas defuncti aliud testamentum secũ nõ patitur, sed codicilli cum sunt minus solẽnis voluntas: bñ compatiuntur secũ alios codicill. s. Hic dicit litera, q̃ in codicillis nulla solennitas attenditur. dicit glo. nulla de illis quatuor que attendunt in testamentis, s. solennitas quo ad verum testamentũ, & quo ad sigilla, & quo ad subscriptiones. & quod ipse testator subscribat exigunt in codicillis sicut in testamentis: & hoc cum fuerũt in scriptis. sed tot testes non exigũtur sicut in testamentis sicut nec tot sigilla vel subscriptiones, & quod hoc sit verum probatur. C. eo. Lãtima. & C de testam. l. cum antiquitas.

De hereditatibus que ab intestato deferuntur. Rub.

Intestatus decedere dicitur quis pluribus modis.

1 **IN testatus decedit.** ✝ Hic dicit q̃ hereditas defertur ab intestato, & succedit ab intestato q̃ si defunctus ab intestato decessit. Intestatus potest decedere quis multis modis. Eno mõ si testũ omnino non fecit, & hoc si potuit quia

2 patio proprie dicitur respectu habitus: tũc proprie dicitur intestatus. vt ff. de suis & leg. l. primo. circa principio. Alio modo decedit quis intestatus si fecit testamentum, fecit tamen nõn solenne. Alio modo si fecit testamentum, fecit tamen solenne: sed postum fuit agnatione vel arrogatione posthumi. Et est differẽtia dicit gl. inter istum modum & antecedentẽ, q̃ si testamentũ solenne fuerit, postea rumpitur, legata non debentur. sed si nullũ testamentũ factũ fuerit, si tamen fecerit codicillos debentur legata ad hoc allegat iura. Quarto modo decedit intestatus, si testamentum factum fuerit irritum capitis diminutio testatoris vt s. eo quod. est. infir. §. tantũ. Ad hoc facit. ff. de ver. b. l. gni. l. intestatus. Quinto mõ sicut in omnibus modis precedentibus si ex eo non videtur hereditas. vt ff. de fideicom. l. cum quã. & hic cum dicit. nemo heres extitit. Sunt & alij duo modi. vt si impugnatur testamentũ per querelã: tũc fit ipso iure nullũ. ff. de inof. test. l. Papinianus. §. veterani. intelligo q̃ omnibus predictis modis ipso iure eiusdem. Et scias q̃ si esset preteritus filius emancipatus, & impugnaretur testamentum per contratab. deberetur ei delegata olim quibusdam personis. vt ff. de leg. prestã. bo. pos. contra. pe. per totum titulũ. hodie debentur omnia. vt C. de lib. prete. vel exhered. authen. ex causa omnia s. relicta ab institutio sed legatum ab ipso preterito non debetur. vt C. de fideicõ. l. q̃ filium. circa finem, sed remedio pretoris nec distinguo an intẽtatur bon. pos. contra tab. ante aditam hereditatem. Et tũc faciat ipso iure naturalium q̃ pretor non potest facere desinere heredẽ vt. de bon. posl. §. quos autem. sed dico indistincte quod nõ esset ipso iure nullũ. sz per remediũ pretoris sine intentetur ante aditã hereditatem. sine post. vt C. de colla. l. filie dotẽ. & l. vt liberis. Alius modus est si dicat testator testamẽtum nolle valere, & labatur decennium. vt C. de testa. l. sancimus. sed nõ ipso iure. Alius modus est per incisionem ligni. C. de testa. l. nostram.

AD DITIO.

a Succeditur ab intestato. Aduerte tamen q̃ successio non potest habere locum quãdiu potest quis succedere ex testõ. l. quãdiu. ff. de acqui. here. Jaso. in authen. nouissima. in pen. co. C. de inofũ test.

3 **Sui autem.** ✝ Vbi ok q̃ sui sunt qui sunt in potestate tẽpore mortis: nec habent ante se proximiorem siue sit filius, siue nepos, siue pronepos ex nepote ex filio prognatus id est natus. Quidam dicunt prognatus id est procul natus, & volunt derivari ab nepos sed hoc falsum est quia hic loquitur de pronepote ex nepote ex filio prnato, & iste est pronepos qui est in quarto: sed abnepos est qui est in quarto. vt j. de di. §. iij.

4 Legitimari potest quis multis modis.

5 **Nec interest.** Et numerantur multi modi, quibus fit quis legitimus. ✝ Vnus est naturalis filius id est natus ex concubina ex non dãnato coitu datus curie legitimus est: q̃ si esset natus ex dãnato coitu non legitimaretur erãt em olim curie. & sic remittitur peccatum cuntibus vltra mare propter necessitatem sublidũ terre sancte, ita q̃ necesse habebant curie quod aliqui seruirent ille defectus quẽ aliquis patiebatur sibi restituebatur cũ dabatur curie propter necessitatẽ quã habebat vt aliquis serviret ei & in authen. quibus. mod. na. effic. sui circa prin. Filius modus q̃ quis legitimatur, habeo filiũ ex cõcubina. contrabo si cũ filius ante natus est legitimus. & hoc est verũ si interueniant dotalia instrumenta super numero alias nõ, & Placc. fuit in illa opinione q̃ si cõtrahebatur cum cõcubina matrimonium nõ vz fiunt instrumentis, sed hoc falsum est. Instrumenta non faciũt ad esse matrimoniũ. sed ad legitimationem filiorum naturalium. C. de natu. ali. libe. l. cum quis. & s. de nup. in fine.

6 Sui qui dicantur & qualiter acquirant hereditatem.

Sui autẽ heredes fiunt etiam.

7 ignorãtes &c. ✝ Ibi tangitur modus acquirendi hereditatẽ a suis. Vnde sui fiunt heredes ignorantes etiam inuiti, sed per pretorẽ datur eis abstinentiã, vt s. de bered. qua. & diffe. §. sed his permittit. & dicit ibi gl. fiunt heredes nõ. de hoc indistincte. s. eo. §. a legato, vnde dico quod falsum est quod fiũt tantũ heredes nomine imo re & effectu fiũt heredes sui inuiti & ignorantes, vñ ad hoc q̃ fiunt heredes cum effectu, nõ oportet quod se immiscẽt, necessarium est auxilio pretoris: vt. s. de hẽd. qua. & diffe. §. sed his permittit, vñ creditor posset agere si c. tu es filius talis, & eras i potestate tẽpore mortis, & ipse mihi deem debebat ex tali causa: ergo solue, nõ oportet dicere. & te imiscuisti in hereditate: q̃ eo ipso q̃ est suus intelligit hẽs se immiscuisse nisi se abstineat: nec oportet dicere, rite non abstinuisti: q̃ eo ipso quod est suus intelligit heres, & se imiscuisse nisi se abstineat nec oportet ponere defensionẽ rei in libello, ipse bñ dicet si velit. & ego me abstinui. Itẽ dic q̃ possũ se abstinet est heres nõ nomine tantum, imo oia iura directa remanẽt penes cũ. & si alius sit heres habet solũ iura vtilia vt. ff. de mino. l. sed si. §. fin. sed quod Papiana.

8 Filij mortuo patre sunt heredes & quasi cõtinuatur dominium in eis nec tutoris authoritas requiritur.

1 Possessio est res incorporalis, & quid sit possessio.

2 Filius censetur eadem persona cum defuncto.

1 **Eo quod mortuo.** ✝ patre sunt hẽdes, & q̃si cõtinuat dominiũ in eis: & ideo nec tutoris authoritate opꝰ ẽ, & sunt sui hẽdes. Quare dicit quasi. Quidam dicunt, dicit quasi: q̃ cõtinuatio est ppter rei corporalis, & dominiũ ẽ res incorporalis: & ideo dicit, quasi cõtinuat dominium a defuncto in suo herede. & cõtra dicit: gl. dominiũ ẽ res incorporalis, cõtra possessio est corporalis: & tamẽ innuitio q̃ vna cõtinuatur cum alia, propter hoc imꝰ batur sententia eorũ qui dicunt q̃ dominiũ est res corporalis. & quasi continuatur. vnde nouissimus error prior prioris. q̃ ipsi ambo male dixerũt. & gl. potius improbabat eorum sententiã. vnde nihil cõtra

2 eos. Itẽ falsum dicit glo. ✝ q̃ possessio sit res corporalis, imo est res incorporalis, vñ dicit Joã. possessio & ius potuit tanquã genus in eiꝰ diffinitione. Doctores moderni dicũt. Possessio ẽ rei corporalis apprehensio. &c. Dico q̃ falsum est, sed ius tantũ ex illa apprehensione cũ illis conditionibus que exigũtur ẽ possessio: sicut iꝰ dominiũ causat realẽ actionẽ sed iꝰ possessionis causat iter dicta. & sicut possessio rei mobilis. insti. vj bõ. si p triẽniũ causa dominij q̃ est ius corporalis sit apprehẽsio rei cũ illis cõditionibus requirũtur est causa possessionis, q̃ est iꝰ & res incorporalis: vñ inter doctores fuit Jo. qui nouit qd esset primo diffinitũ per ius. Primo est iꝰ per apprehensionem poss. &c. Papinianus inter legũ doctores fuit ille q̃ nouit quid esset primo qa